

VI. LETNÍ ŠKOLA CÍRKEVNÍCH A NÁBOŽENSKÝCH DĚJIN NABÍDNE TŘI DNY PŘEDNÁŠEK, DISKUSÍ, EXKURZÍ A PRÁCE S PRAMENY

Datum 10.8.2026
Subjekt Ústav pro studium totalitních režimů ČR
Region Tschechische Republik - Hauptstadt Prag
Kategorie Religion, Konferenzen und Messen, Wissenschaft und Forschung

V pražském Paláci Archa se od 8. do 10. září uskuteční VI. Letní škola církevních a náboženských dějin. Třídenní odborný program nabídne přednášky, diskuse, exkurzi, práci s historickými texty i představení nových publikací. Jednotlivé bloky se zaměří na různorodé podoby církevních a náboženských dějin, jejich výzkumné metody a možnosti práce s historickými prameny.

- **Termín:** Od 08. 09. 2026 do 10. 09. 2026
- **Místo konání:** Palác Archa Na Poříčí 26

VI. Letní školu církevních a náboženských dějin pořádají Ústav pro studium totalitních režimů, Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové, Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy, Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy a Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy. Generálním mediálním partnerem je Česká televize.

Letní škola vytváří prostor pro setkávání historiků, badatelů, pedagogů, studentů i dalších zájemců o církevní a náboženské dějiny. Vedle prezentace aktuálních výsledků odborného bádání se věnuje také otázce, jak náboženské fenomény uchopovat v širším historickém kontextu, jaké prameny lze využívat a jaké metody jsou při jejich interpretaci vhodné.

Pohledy na církevní a náboženské dějiny a výzkumné metody

První den, **v úterý 8. září**, bude věnován různým pohledům na církevní a náboženské dějiny a metodologickým otázkám.

Po zahájení letní školy zástupci pořádajících institucí vystoupí **Jaroslav Cuhra z Archivu bezpečnostních složek** s přednáškou „**Jak integrovat fenomén osobní víry a příslušnosti k církvím do vyprávění moderních českých dějin? Stačí opravdu pojmový aparát tradičních církevních či náboženských dějin?**“ Téma otevře otázku, jakým způsobem do historického vyprávění začlenit osobní náboženskou zkušenost a vztah jednotlivce k církevním institucím.

Následovat bude přednáška **Tomáše Černušáka z Historického ústavu AV ČR a Filozofické fakulty Masarykovy univerzity**, který představí **Český historický ústav v Římě - jeho historii, současnost a perspektivy**.

Odpolední program bude zaměřen na představení odborných publikací, badatelských postupů a metod. **Pavel Helan z Husitské teologické fakulty UK** představí edici *Československo a Svatý stolec*. **Michael Pfann** přiblíží publikaci *K svobodě je dlouhé putování. Život Českobratrské církve*

evangelické v letech 1968–1989 a **Jaroslav Šebek z Historického ústavu AV ČR** představí práci *Hrdinou se člověk nerodí, ale stává. Kardinál František Tomášek, církev a stát (1965–1992)*.

Den zakončí diskuse autorů představených publikací, kterou bude moderovat **Peter Morée**.

Podoby východního křesťanství

Středa 9. září bude patřit tématu **podob východního křesťanství**. Dopolední program zahájí exkurze do **chrámu svatých Kosmy a Damiána**, kterou povede **Tomáš Mrňávek**.

Odpolední část nabídne přednášku **Kateřiny Kočandrlé Bauer z Evangelické teologické fakulty UK** o aktuálních tématech teologických kontaktů mezi křesťanským Východem a Západem. Na ni naváže prakticky zaměřený blok **Lenky Karfíkové z Filozofické fakulty a Evangelické teologické fakulty UK**, která povede práci s texty řeckých církevních otců.

Historickým počátkům křesťanství u východních Slovanů se bude věnovat **Jan B. Lášek z Husitské teologické fakulty UK**. Program druhého dne uzavře **Martin Jindra z Ústavu pro studium totalitních režimů** přednáškou „**Formování české pravoslavné identity a její reflexe v architektuře**“.

Jeho příspěvek propojí dějiny pravoslavlí v českém prostředí s otázkou utváření náboženské identity a jejího odrazu v architektuře. Účast ÚSTR v programu letní školy zároveň navazuje na dlouhodobý zájem Ústavu o dějiny náboženských komunit, jejich vztah ke státní moci a proměny náboženského života v období moderních českých dějin.

Prameny k církevním a náboženským dějinám

Třetí den, **ve čtvrtek 10. září**, se zaměří na **prameny k církevním a náboženským dějinám** a na možnosti jejich využití při historickém výzkumu.

Adéla Zelenková z Katolické teologické fakulty UK představí možnosti a limity výzkumu středověkých kultů svatých na příkladu svaté Barbory. Na její přednášku naváže **Pavel Trnka z Národního archivu**, který se zaměří na možnosti a limity bádání o intelektuálním a spirituálním životě řeholníků v raném novověku. Jako konkrétní případ představí **Maltézskou knihovnu**.

Pozornost bude věnována také ediční práci. **Jakub Zouhar z Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové** se ve své přednášce zaměří na **edici jako pomůcku historika církevních a náboženských dějin**, současný stav a možnosti jejího využití.

Závěrečná přednáška patří **Jiřímu Hanušovi z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity**, který otevře otázku sekularizačních a antisekularizačních tendencí moderní Evropy. Jeho přednáška nese název „**Předčasné loučení s posvátnem?**“

Po ní bude následovat zakončení a krátká reflexe letošní letní školy.

Účast Ústavu pro studium totalitních režimů v programu potvrzuje význam tématu náboženských dějin také pro výzkum období moderních totalitních režimů. Dějiny církví, náboženských komunit a jednotlivých věřících jsou nedílnou součástí poznávání českých moderních dějin a zároveň umožňují lépe porozumět způsobům, jimiž totalitní moc zasahovala do života společnosti, institucí i jednotlivců.

VI. Letní škola církevních a náboženských dějin

8.-10. září 2026

Palác Archa, Praha

Pořádají:

- Ústav pro studium totalitních režimů
- Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové
- Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy
- Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy
- Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy

Generální mediální partner: Česká televize

Program pro stažení naleznete zde:

letni_skola_cirkevnych_dejin_program_final

Přihlašovací formulář naleznete zde:

https://docs.google.com/forms/d/18PtoRmKmetxBhFj7_1EuuwrnTDMahLhfMTIvyqc8Ol8/edit

<https://www.ustrcr.cz/akce/vi-letni-skola-cirkevnych-a-nabozenskych-dejin-nabidne-tri-dny-prednasek-diskusi-exkurzi-a-prace-s-prameny>